

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concurse, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Nr. 1610/1915.

Ioan,

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Aradului, Orășii Mari, Ienopolei și al Hălmagiului, precum și al părților adnexate din Bănatul-Timișan.

Jubitului cler și popor și iubiților deputați ai sinodului nostru eparhial: dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl, și Domnul nostru Isus Hristos, împreună cu salutarea noastră arhierescă.

Cu provocare la §§-ii 89 și 90 din Statutul-Organic, convocăm Sinodul nostru eparhial ordinar al diecezei Aradului la biserica Noastră catedrală de aici pe

Dumineca Tomii, adecă (29 mart. 11 apr.)

a. c. orele 9 dimineața, în care zi, după săvârșirea serviciului divin, la care să invite toți domniile deputați, va urmă deschiderea Sinodului în sala de gimnastică a școlii civile diecezane de fete.

Ceeace se aduce la cunoștința tuturor P. T. D. deputați spre știre și orientare.

Arad, la 29 martie (11 aprilie). 1915.

Al tuturor binevoitor

Ioan J. Papp m. p.
Episcopul Aradului.

Notă. Îndatorați prin concluzul Nr. 44 al Sinodului eparhial din 1901, aducem la cunoștința Domniilor deputați sinodali, că nici un concediu nu se acoardă fără de cuvenita motivare și dovadă a cererei de concediu, urmând a se procede în caz contrar întru toate conform ultimelor dispozițiuni din §. 59 al Regulamentului afacerilor interne.

Invățămintele războiului.

Privit din punctul de vedere al statului nostru, războiul e un rău necesar, pornit pentru rehabilitarea prestigiului știrbit. Iar din punct de vedere bisericesc, războiul este o pedeapsă a ceriului, prin cari se pedepsesc păcatele oamenilor. Că, Doamne, mari și de multe feluri sunt!

Luptele crâncene decurg cu incomensurabile forțe și au să devie tot mai întefite. Sfârșitul lor nu e dat nimănui a-l ști. Dar oameni cu noroc, pe semne, mai puțin atinși de ororile războiului, fac prognosticul viitorului, pentru era păcii. Parola lor se exprimă în axioma: »Celui ce are i-se va mai da, iar celui ce nu are, i-se va lua și ceeace i-se pare că are«. O potriveală de minune aceasta, cu cântarea poetului zilelor noastre:

»Și în sufletu-vă bat fiorii
Zilelor mari, zilelor bune.
Noi? vai, ne-așteaptă viitorul
Poate cu plâns de îngropăciune«.

Vorbim din punct de vedere bisericesc. Și ne vine în minte truda mare, demnă de o cauză mai bună, ce și-a pus-o domnul Oliver Almay, pentru a exoperă recipierea sectarilor, cu scopul mărturisit de a slăbi biserica noastră, pentru ajungerea unui scop patriotic, rău înțeles. Dar, norocul că n'a fost ascultat. Căci dacă, până acum, trei milioane de Români ar fi trecut în tabăra sectarilor, patria mamă, în războiul actual, s'ar lipsi de sutele de mii, azi eroi și fideli tronului și patriei. Pentrucă, sectarii protejați de d. Almay, nu prind arma. Deci, învățătura acestui fapt e foarte simplă: biserica, care crește patriei fii credincioși, gata de a se jertfi pentru ea, la caz de nevoie, merită întărire, iar nu slăbire. Și avem nădejde, că geniul cel bun al patriei mame, care planează d'asupra tuturor fiilor ei, la încheierea bilanțului, va pune în cumpănă: și jertfele și lacrimile și rugăciunile noastre, cari din belșug le-am vărsat pentru triumful ei.

Invățămintele, ce ni-le oferă războiul sunt multe. Așteptăm ca, după războiu, oamenii să fie

mai buni, mai iubitori de dreptate și mai presus de toate, mai religioși.

Ca să vorbim numai de poporul nostru constatăm, că oameni, mai nainte îndepărtați de Dumnezeu, acum s'au apropiat de el. Crășmele, locurile acestea infernale, azi sunt goale, în dumineci și sărbători. Oaspeții lor, cari mai nainte le-au împopulat, azi stau, cei mai mulți, sub cerul liber, pe câmpul de luptă. Dar, vorbesc rapoartele, întreg gândul lor e îndreptat spre cer, de unde așteaptă mântuire; focul credinței s'a aprins în ei. Credincioși de ai mei, de pe câmpul de luptă, dăruiesc sf. biserici cărți și alte obiecte. Un glotăș, care într'un moment de supărare declarase în public, că nu va mai face nici un dar sfintei biserici, acum și-a avizat familia, ca în conta lui, să procure cele 12 mineie pentru o strană. Și cei de acasă fac rugăciuni pentru sănătatea iubiților lor soldați. Cine nu observă în această stare, o schimbare spre mai bine, din punct de vedere religios?

Dacă războiul exercită o influință binefăcătoare asupra religiosității poporului, ne-am putea întreba: oare nu am putea mijloci, ca influința aceasta să producă efecte durabile? Aflu, că chestiunea aceasta e de un interes primordial pentru biserica noastră; de aceea, în cele următoare, voi arăta cum să exploatăm situația în favorul religiosității.

*

Religiunea este viața internului omenesc. Ea rare ori se face văzută în afară. Dar, în momentele supreme ale vieții, când sufletul omenesc e pătruns de greutatea și seriozitatea timpului prin care trece, lasă să se vază. Și cum e în viața individului așa și în viața poporului. Religiunea, care poartă viața unui popor, se poate observa în acele ore, când un destin neașteptat, lasă să se cutremure sufletul omenesc, până în adânc. Atunci viața religioasă frânge și pătrunde prin coaja cea tare a păturei superioare, ca o flacăra de foc, ce se înalță în văzduh, ca un vulcan, care din adâncime își trimite toate puterile către cer. Asemenea momente trăim în zilele acestea. Trăim sguđiri de cele mai mari din viața poporului, azi așa de religios, încât toate actele, toate simboalele religioase le privește cu noi ochi și le ascultă cu nouă înțelegere. Deci, în aceste momente, poporul trăește religios. Iar dacă e așa, educațiunii religioase din familie, din școală și din biserică i-se impune o înaltă problemă: a statornici în popor viața religioasă, care, acum, pe timpul războiului, se manifestă.

Ori, doară, am putea trece indiferenți peste un timp așa epocal, cu care ne-a dăruit D-zeu?

*

Educațiunea religioasă a tinerimei va suferi aceasta numai când tinerimea nu ar trăi evenimentele și nu ar stă sub impresiunea lor. Inșă celce privește în psihicul tinerimei, din acest timp, va cugetă cu totul altfel asupra lui. Căci, ce vedem? Fetifele brodează lucruri pentru soldați și pregătesc material de bandaj. Copiii se joacă d'a soldații în exerciții și cu arme fantastice. Iar între olaltă ce vorbesc? Despre învingere și capitularea inamicului. Dar obvin lucruri, cari direct influințează asupra sentimentelor lor religioase-morale, exerciând o impresiune adâncă. Astfel: tatăl și fratele pe câmpul de războiu; lacrimile mamei, grija ei, rugăciunea în tăcere, așteptarea epistolei, trimiterea de epistole și pachete, istorisirile despre cei din războiu; scurt, participarea aceasta sufletească a familiei la suferințele celor din războiu, vorbind pe neștiute copilului, înșamnă o influință religioasă-morală asupra lui, mai tare decât cum putem noi exerciă în educațiunea ordinară. Apoi, dispoziția comunei întregi la mobilizare, plânsul mult la despărțire, veștile despre primii răniți și primii căzuți din comună, aceasta e atmosfera pe care o trăește copilul, ori vrea el ori nu. Astfel, sentimentele religioase-morale ale copilului se întăresc dela sine, așa, precum planta crește sub lumina binefăcătoare a soarelui și a ploaiei, fără primirea vr'unui imbold din afară. Tocmai de aceea, avem datoria, a folosi acest timp mare, pentru educațiunea religioasă. Câștigul ce voim a-l obține este: ajutarea tinerimei la aprofundarea și lămurirea cunoștințelor, ca să se realizeze succese durabile pentru viața de mai târziu.

*

Metoda acestei educațiuni religioase reclamă o lămurire. În școala poporală vom vorbi numai despre lucruri simple, pe cari copilul le observă în jurul său, în familie, în comună. Vom vorbi despre încrederea în Dumnezeu în timp de neazuri, despre rugăciune, ca puterea cea mai eficace la purtarea greutăților, despre rugăciunea adevărată în contrast cu cea egoistică, despre simțul datoriei și al supunerii, despre moarte sub raportul credinței noastre s. a. Astfel, în vremea războiului, toate ideile religioase-morale, cari, de altmintrea, înaintea copilului apar atât de abstracte, aici dobândesc carne și sânge, viață și putere. Orele de istorie biblică, ne imbie spre acest scop ocaziuni bogate. Toate virtuțile morale ale omenimei, în vechiul și noul Testament își află dreptul lor. În T. V. istoria lui Moise, alui David și despre profeți, zugrăvesc încrederea în Dumnezeu. În T. N. alinarea mării, arată încrederea în D-zeu, în timp de primejdii; iubirea samarineanului milostiv află comparare în iubirea noastră față de soldații răniți. Crucea Dlui Hristos, vorbește despre

jertfa eroilor nostri, cari, în câmpul de războiu, luptă pentru patrie, neam și biserică. Viața lui Pavel, plină de jertfe, e icoana creștinului din timpul nostru, care se aduce jertfă pentru toți. Astfel în istoria sfântă se îmbie nenumărate referințe la războiu, fără multă artă de a le afla.

Un belșug de referințe către războiu ne ofere decalogul. Și despre ce nu s'ar putea vorbi aici? Chiar rugăciunea »Tatăl nostru« ne servește spre mult folos. Toată cererea, se referențe la timpul zilelor noastre.

Dar, educațiunea religioasă din școală, și'n acest timp să-și dea întâlnire cu educațiunea mamei, fără să insistăm asupra faptului deja probat, că, la noi, educațiunea religioasă e foarte defectuoasă.

*

Instrucțiunea mamei va face bine, dacă situația copilului și împrejurările timpului nostru le va folosi așa, ca să influențeze religios asupra copilului. Când mama va zice copilului: Tata e în războiu! — iar seara când copilul își împletește mâinile spre rugăciune și mama îl întreabă: Unde poate fi tatăl tău? Nu voim noi să ne rugăm pentru el? — atunci se roagă mama împreună cu copilul: »Dumnezeule, milostive, păzește pe tata în războiu! Dă ca el să vină sănătos și voios acasă!« Ori, când, în orele de amurg, mama enarează copilului despre Dumnezeu, preabunul și atotputernicul: »Tata e în șanț. El nu doarme pe patul moale. Deasupra lui sunt stelele. Și când plumbii zboară ca albinele d'asupra capului lui, — unul Dumnezeu șade la pază. Când el voeste, nici un plumb nu-l va lovi pe scumpul nostru tată«. — Acestea, toate, sunt primele acțiuni religioase, cu referință la războiu, cari, aici, nu înșamnă pentru copil, decât ori cari alte evenimente ale zilei. Dar, ele ne arată calea, prin care se leagă viața copilului cu lumea lui. Așa devine instrucțiunea mamei, în raport cu războiul, mai mult decât o jucărie, mai mult decât o putere artistică.

Dar, ca întotdeauna, așa și în vremuri mari ca cea de față, amvonul netezește calea, venindu-i în ajutor și școalei și familiei. În felul acesta, preoții satelor noastre, ca catiheți și predicatori servesc și bisericii și patriei crescând o generație religioasă și patriotică, care, tocmai pentru acest cuvânt, merită o bună considerare, din partea celor ce fac profeția viitorului.

Nicolae Crișmaru.

Predică.

„Deci vă îndemn, ca mai întâiu de toate să se facă cereri, rugăciuni, rugăminti și mijlociri, și mulțămite pentru toți oamenii; Pentru regi, pentru toți cari sunt în putere, ca să petracem viață lină și odihnă, în toată pietatea și onestitatea“. (I. Tim. c. 2 1—3).

Iubiți creștini!

În aceste vremuri, e greu să vorbești despre altceva, decât despre războiul actual. Ce facem, unde ne învârtim, la urmă ne trezim vorbind despre războiu. Și e așa. Căci războiul e un eveniment așa de mare, un eveniment, care absoarbe orice întâmplări mici ori mari și zilnice. Din acest războiu gustăm cu toții și fiecare trebuie să-i dea tributul său, dacă nu azi, mâine. Aud între voi glasuri dornice după pace. Și cine nu dorește aceasta?! Dar, bine știți, că pacea e în mâna lui D-zeu, și bine și știți, că multe rele am făcut și deci grea și lungă încercare a venit asupra noastră. Nu ajută aici nici o plângere, ci numai D-zeu. D-zeu ceartă omenimea, care îl uitase și face, ca inimile împietrite de eri, azi să se înmoaie. Azi soldatul află o relevație sufletească în cuvintele preotului, care se roagă. Rugăciunea e mângâierea soldatului. Ați celit poate în foile voastre de duminică, cum spune un oficer, că se roagă soldații pe câmpul de luptă. »Preotul de tabără e și acum păstorul cel bun; el ne mijlocește la D-zeu, mulțămite, temerea și umilinta noastră«. »Cuvintele lui sunt calde și străbat în suflet, ca sărutul mamei«. Câtă sinceritate și adevăr, care până acuma, nu se prea auzea, — căci fiecum va fi, totuș o astfel de încercare grea — durere, — va face omenimea să se cugete la D-zeu și după însălbăticirea moravurilor de acuma, va urmă, — căci trebuie să urmeze, — o strânsă legătură religioasă între om și D-zeu. La reluarea și întărirea acestei legături, care se rupsesse la mulți, contribuie soldatul pe câmpul de războiu, când se roagă. Și ruga aceasta a lui e rugăciunea sufletului, nu e numai a buzelor, căci e din inimă. Iată cum spune oficerul sus numit, că se roagă soldații pe câmpul luptei: »Preotul ridică crucea, soldații se pleacă cu umilinta până la pământ...« Să fie oare o rugăciune mai simțită, ca această rugă a acestor năcăjiți. Nu cred.

Mântuitorul Isus ne-a dat atâtea modele de rugăciuni, a arătat cum trebuie făcută rugăciunea: »Intră în camera ta și închizând ușa ta, roagă-te Părintelui tău celui într'ascuns, și Părintele tău, celce vede într'ascuns, îți va răsplăti tie la arătare etc...« (Mt. 6 6). Sf. Apostol Pavel în epistola către Timoteiu zice: »Vă îndemn, ca mai întâiu de toate să se facă cereri, rugăciuni, rugăminti și mijlociri, și mulțămite pentru toți oamenii. Pentru regi, pentru toți, cari sunt în putere, ca să petracă viață lină și cu odihnă în toată pietatea și onestitatea« (I Tim. 2 1—3). Deci noi trebuie să ne rugăm pentru toți oamenii. Iubirea creștină e perfectă, căci cuprinde în sine pe toți oamenii, și deci această iubire trebuie s'o avem. Mă veți întreba, cum se împacă această iubire, cu ura ce se desfășură între popoarele ce se luptă acuma? Cum se împacă iubirea, cu sângele ce se varsă?! Aici vine iar sf. Scriptură și zice: »Tot sufletul să se supună stăpânirilor celor mai înalte. Căci nu este stăpânire decât numai dela D-zeu...« (Rom. 13 1). Deci noi trebuie să ascultăm de porunci, căci celce le dă, e rânduit în locul său, dela D-zeu. Morala creștină admite războiul, când acesta nu se poartă cu dorul de câștig sau mărire, ci pentru numele lui Dumnezeu. De aceea se și zice, să ne rugăm pentru regi și pentru

toți cei dela putere, ca să petrecem vieață lină și cu odihnă.. Numai atunci putem fi în pace, când cei dela putere sunt în pace și deci, rugăciunile noastre către D-zeu, trebuie să cuprindă și bună viețuirea stăpânilor lumesti. Cum să fie rugăciunile noastre, ne zice sf. Apostol: „Deci voiesc, ca să se roue oamenii în tot locul, ridicând mâni sfinte, fără de mânie și fără de ceartă” (I. Tim. 28). Iată modelul rugăciunii, din care trebuie lăsată ura. Dar cine s'a mai gândit la rugăciuni până acuma?! Sau dacă cineva s'a și rugat, a făcut aceasta din obicinuință și nu din vr'o lipsă sufletească. Om credincios a fost corb alb, care a trebuit căutat ziua cu lumina. Nu ați putut și voi aceasta?! Când vecinul abia așteptă, ca să facă rău vecinului, când nu-i zi, ca să nu vă târîți unii pe alții pela judecătorii; nu înseamnă a nu mai avea legătura, ce trebuie s'o avem cu acel D-zeu, care ne zice totdeauna „iubește pe deaproapele tău, ca pe tine însuși?!“

Omenimea decăzută, e perdută prin potop; israilul celce-și nitase de Iehova, e mântuit prin Moise, apoi iar suntem mântuiți cu toții prin Isus Hristos. Deci D-zeu, când omenimea s'a abătut prea mult, le-a trimis semne vădite sau oameni cu putere de sus. Și acum a trimis un semn, căci suntem oamenii din timpul, care-l prezice Apostolul: „Și aceasta să ști, că în zilele cele de pe urmă, vor veni timpuri cumplite: căci vor fi oameni iubitori de sine, sgârceți falnici, trufași, defăimători, neascultători de părinți, nemulțumitori, profani, fără de iubire fiască...” (II. Tim. 3 1—). Căutați și vedeți, sunt oamenii de acuma mai buni, ca și cei preziși aici?! Nu, cu nimic. Deci vă întristați dar nu vă mirați de cele ce se întâmplă. Cugetați vă, că D-zeu nici când nu voiește prăpădirea noastră, ei primește pe cel ce se îndreptează și în ceasul din urmă. Îndreptare. De câte ori ați auzit acest cuvânt și nicicând nu l-ați înțeles, cum se cuvine. Să vă spun, cu exemple vouă înțelese, ce înseamnă a se îndrepta, sau a fi îndreptat.

Omul se naște cu păcat, dar prin primirea botezului se spală de el. Și cât timp copilul e unic, e ferit de păcate, căci el nu cunoaște binele sau răul, ce e în jurul său. Crescând mai mărisor, începe să vorbească, ajunge cu alți copii să se joace, iar părinții în dragostea lor îl giugulesc, îl suduie, — în glumă, — cu sudalme, puțin vinovate. Începutul rătăcirii. Copilul prinde aceste sudalme; ajunge cu alți copii, cari știu altfel de sudalme, le învață și aceste și așa dicționarul sudalmelor și-l înmulțește, și-l îmbogățește, pe zi ce merge. Părinții se miră, că de unde a învățat copilul lor să suduie, dar li dau pace căci: „ce știe el”, și „ți mic”. Copilul crește mare și începe a sudui treplat cu creșterea sa, iar pe lângă sudalme, face și alte lucruri neiertate. Iată deci un om rău, ieșit din el. Datoria părintelui bun e, să nu zică copilului său, nici un cuvânt necuviincios, nici să nu lasă, ca copilul să ajungă în atingere cu copii răi. Atunci din copilul său, va ajunge un om cinstitor de D-zeu. Faceți așa și copiii vostri sunt pe calea îndreptării.

Din copii răi, ies oameni răi, cari nu dau nimic pe D-zeu, pe cele sfinte, a căror inimă nu se înalță nici când câtră D-zeu. Iubiților! Copilul mic e cea mai gingașă floare; îl modelezi, cum vrei, — el primește toate, — fie bune, fie rele. Deci puneți în copiii vostri, cele bune. Nu le luați fericirea, prin sădirea în ei, a lucrurilor netrebnice. Învățați-i de cu vreme, cinstirea lui D-zeu, — ferirea de desfrânare, ferirea iubirii argintului, căci zice Apostolul: „Zi celor bogăți în lumea de acum, ca să nu se înalte cu gândul, nici să nu se

înceadă în bogăția cea nesigură, ci în D-zeu cel viu...” (I Tim. 6 17). Li faceți, ca de mici să se ducă în lăcașul lui D-zeu, unde să se roage „ridicând mâni sfinte”, ca astfel să fim în odihnă și liniște. Vedeți, iubiților, ce ne aduce rugăciunea: odihnă și liniște. Ea ne aduce vieața aceea, care o dorim cu toții; când fiecare știe să respecte în deaproapele său pe sine însuși; când durerile altuia, sunt și ale sale. Această viață, care o ajungem prin rugăciuni, ne ferește de lăcomie, ne ferește de atacarea averii, sau a cinstii deaproapelui și deci și de războaie. Viața aceasta cuprinde în sine, pacea lui Isus Hristos, care face din toți fii pacinici ai lui D-zeu.

O Doamne, varsă numai puțin măcar din această pace a Ta în lumea învrăjmășită de acuma. Pătrundă duhul cel pacinic al Tău, sufletele celor învrăjbiți, ca din dușmani să se facă prietini; dar iar zic: Doamne, Tu ști ce faci. Ne-ai pus la o mare încercare, — dar zic, — multe am făcut. Privește, că sânge omenesc înroșește câmpiile înzăpezite, și mamelor înduioșate le-au săcat izvorul lacrimilor, — dar Tu ști Doamne, până unde e marginea suferințelor omenesti, și nici-când nu voiești moartea păcătoșului. Ție Doamne, ne rugăm, ca să te milostivești spre zidirea Ta, căci Tu ești D-zeul nostru și Ție mărire înălțăm Tatălui, Fiului și sf. Duh. Amin.

Murani în luna martie 1915.

N. Ilieșiu.

Predică despre mărturisire.

„Iar când postești unge-ți capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor, că postești”.
Mat. VI. (17—18).

Iubiților credincioși!

Astăzi, când biserica ne deschide ușile pocăinței, ca să intrăm în camera ei de rugăciune, vă întâmpin cu aceste cuvinte, pe care Mântuitorul lumii le a adresat Jidovilor, cu scopul de a îndrepta rătăcirile și abaterile lor în privința postului. Căci acei farisei fărnici își schimonoseau fețele lor și se arătau celorlalți oameni așa, cum nu erau în realitate. Greșeau însă foarte mult aceștia, când credeau, că prin aceea vor scăpa de mânia lui D-zeu, dacă își smolesc fețele și capul și-l presărează cu cenușă — iar inima lor eră departe de Dumnezeu.

Se potrivește foarte bine, iubiților, cuvintele acestea de a fi rostite și pentru noi creștinii de azi. Astăzi stăm în pragul zilelor de pregătire pentru sârbătoarea cea luminată a Învierii, astăzi începem sfântul post. Postul acesta se numește și „Patruzecime”, și să esplică — conform sfinților Părinți — din mai multe puncte de vedere, căci are o asemănare mare cu postul procoilor și a sfinților din Test. Vechiu și Nou. În T. V. Moisi a postit patruzeci de zile, când a primit tablele legii pe muntele Sinai. Patruzeci de zile a postit și Mânt. Hristos — post aspru în pustie — înainte de a începe lucrul Său pe pământ pentru mântuirea neamului omenesc.

Și să vedeți, iubiților! ce mângâiere mare trebuie să simțescă inima fiecărui creștin, când aude că azi în duminica „lăsatului de brânză”, biserica noastră face pomenirea scoaterii din raiu a strămoșilor noștri Adam și Eva. Biserica ne arată prin aceasta ce păcat mare au făcut Adam și Eva, nevoind a se înfrâna puțin și ce rău au adus ei și asupra întregului neam ome-

nesc prin neascultarea lor. Dacă cugetăm de altă parte la postul lui Moisi și a celorlalți proroci, la postul lui Isus Hristos și vom urmări pildele lor frumoase, înfrânându-ne trupurile de mâncări, beuturi și dorințe deșarte, iar sufletele ferindu-le de gândurile satanei și fugind de ispitele lui săgetătoare, atunci toată ființa noastră va fi pătrunsă de dorința de a umbla pe calea cea dreaptă, care duce dincolo de lumea aceasta la viața vecinică.

Pentru ca să putem umbla așa dar pe calea aceasta și ca totodată să ne putem mângâia pentru greutățile și năcazurile cele multe, cari în timpul de față au dat peste capul nostru, vă indemn cu toată căldura, iubitorilor, pe toți — fără deosebire — să urmați sfatul meu duhovnicesc, ca cel puțin în timpul acestor patruzeci de zile să-și țină fiecare de o datorință sfântă cercetarea regulată a bisericii, ascultând sfintele slujbe cu toată umilința și înfrângerea inimii. Cuvine-se deci, ca de azi înainte tânăr și bătrân — la auzul clopotelor — să lase lucrul din mâni și să alerge la biserică, ca aici numindu-ne cu toții ruga noastră, să aflăm ascultare la tronul dumnezeesc, care s'a închis din cauza fărădelegilor celor multe, ce oamenii le-au săvârșit mai ales în anii din urmă.

Deja în postul Crăciunului biserică și-a deschis larg ușile sale, spre a primi cu dragoste pe fiii ei la slujba de dimineața. Vestea despre ruga zilnică pentru iubii noștri soldați a fost primită din partea noastră cu mare bucurie. Inima ne saltă de bucurie și nouă precțiilor, văzând că cuvintele duhovnicești, sâmbăntă cea bună, a căzut pe pământ bun, aducând roadele sale. Așa a urmat aceasta zile de arândul, nu însă și săptămâni. Lucrul cel bun, început cu atâta însuflețire s'a oprit deodată. Un alt năcaz — de scurtă durată — a venit și peste locuitorii comunei noastre. E natural că, fiecare din noi s'a întristat amar. Am auzit în acele zile pe mulți din noi, iubitorilor, zicând vorbe ca acestea: „Ne-a uitat D-zeu“, „și-a întors fața sa dela noi“, „D-zeu nu ne mai ascultă, înzădar ne rugăm“ și altele asemenea.

O! ce amăgire a rostit gura aceluia, iubitorilor! Le zic lor: „Puțin credincioșilor, pentru ce v'ați îndoit?“ Adecă tot bunul D-zeu e vinovat, că nu vine dintru înălțime El cel Preaînalt, ca să se plece înaintea noastră. Ne rugăm cu jumătate de gură... și El să ne asculte!? La slujba pentru iubii noștri îndepărtați s'a întâmplat, că a fost și numai o singură femeie năcăjită. Dar unde sunt ceilalți? Au nu toți avem lipsă de ajutor? Oare nu aproape fiecare din noi are fii sau frați, părinți sau nepoți pe câmpul de război? „De ai ști tu darul lui D-zeu“ a zis Isus către femeia, care venise după apă la fântâna lui Iacob și dela care a cerut să bea, „dacă ai ști tu darul lui D-zeu, ai cere dela mine apă vie!“ „De ai voi tu să înțelegi — zic eu către tine creștine — puterea rugăciunii, ai lăsa ca la sfânta liturgie — în sfântul altar — să se pomenească nu numai numele tău, ci ai simți în sufletu-ți o mare ușurare și mângâiere, dacă ai auzi la această slujbă d-zească și numele fiului, tatălui sau fratelui tău, căruia încă îi trebuie mila și ajutorul lui D-zeu. Căci nu înzădar se spune într-o rugăciune — ba și într-o ectenie: „Încă ne rugăm pentru tot sufletul cel creștinesc năcăjit și întristat“. Sau oare aceasta nu s'a dat pentru toți creștinii din toate părțile și satele!? Sau poate că nu toți au lipsă de ajutorul lui D-zeu!? Zicând acestea, acum trec la a doua parte a cuvântării mele de azi.

II.

De cea mai mare însemnătate pentru fiecare din voi este ca să vă învăț despre taina sfintei pocăințe sau a mărturisirii păcatelor.

Flacăra credinței, care ai aprins-o Hristoase în inima lui Petru după întreita lăpădare de Tine, care l'a adus pe apostolul Pavel la credința cea adevărată, și care pe femeia păcătoasă, pe tâlharul răstignit cu Tine și pe mulți alții i-a adus la Tine, fă-o să ardă cu putere în sufletele ascultătorilor mei, spre a pătrunde ei cele rostite de mine, iar mie dă-mi Bunule putere de a vesti!

Afară de cele zece porunci ale T. V. biserică a așezat spre folosul sufletesc al credincioșilor săi cele nouă porunci numite bisericesti, care fiecare băiat ar trebui să le zică dimineața și seara, ceea ce i-ar feri de multe greșeli după ce ajung mari.

A patra poruncă e: „Să ne mărturisim păcatele și cu vrednicie să ne cuminecăm cu trupul și sângele D-lui cât mai des, iar mai ales în postul Paștilor“.

Fiindcă fiecare om se naște cu păcatul strămoșesc, Mântuitorul a așezat spre curățirea lui botezul sau baia nașterii noastre a doua oară prin apă și prin Duh. Acesta e ușa, prin care intră tot omul în biserică noastră. Fiindcă omul poate cădea în păcate și după botez, pentru spălarea acestora a așezat Mântuitorul taina ispovedaniei sau pocăinței. Pocăința este așadar părerea de rău pentru păcatele făcute, pe cari omul le descoperă înaintea preotului cu gând tare de a-și îndrepta pe viitor viața și cu voința gata de a face ori și ce canon i-ar da preotul-duhovnic.¹⁾

Această taină are putere numai dacă preotul dă deslegare, după care îndată i-se iartă creștinului dela D-zeu prin preot toate păcatele.

Cât de însemnată e taina aceasta veți vedea din cele următoare. Intocmai ca și celelalte taine, a fost și aceasta așezată de Isus Hristos anume după învierea Sa atunci, când s'a arătat apostolilor săi adunați într-o casă cu ușile încuiate de frica Iudeilor: „Venit-a Isus — zice evangelistul Ioan — și a stat în mijloc și a zis lor: Pace vouă! și acestea zicând le-a arătat mâinile și coasta sa și s'au bucurat învățaceii văzând pe D-ul. Și le-a zis lor Isus iară: Pace vouă! precum m'a trimis pe mine Tatăl și eu vă trimit pe voi. Și acestea zicând a suflat asupra lor și a zis: Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele iertate vor fi, cărora le veți țineă ținute vor fi!“

După cum a trimis Isus pe cei doisprezece apostoli, tot așa au dat și ei puterea (primită) a legării și a deslegării următorilor lor.

Ioan Chrisostom zice: Preotul a primit poruncă și plenipotență de a administra cele cerești, o plenipotență, care n'a dat-o D-zeu nici ingerilor, nici arhangeliilor, căci nu către aceștia a zis: „Ori câte veți lega...“ Drept ca și stăpânitorii pe pământ au plenipotență a lega, însă numai trupurile; legătura aceea se atinge de suflet și străbate până la cer, și ceea ce fac preoții pe pământ aceea întărește D-zeu sus.²⁾

Pentru validitatea mărturisirii și spre a ne putea ea fi de folos i-se cere creștinului, ca el lăpădând rușinea (părută) și frica, să se apropie cu încredere de duhovnicul său și cu nădejdea, că acesta îl va ajuta, să facă o mărturisire deplină înaintea lui Isus Hristos. Mărturisirea este atunci deplină și adevărată, când creștinul venind înaintea duhovnicului își deschide

¹⁾ Conf. Comoroșan: Dogmatica ort. p. II.

²⁾ Același op.

acestui — în scaunul spovedaniei — inima sa, spunând toate păcatele sale cu umilință și părere de rău, acuzându-se el pe sine înaintea lui D-zeu.

Spre a o putea face aceasta, creștinul penitent are lipsă de o *pregătire*, de un *examen* al gândurilor și faptelor sale. Să fi așadar cu băgare de seamă la aceasta o creștin! și să nu te apropii de sfta Cuminecătură, fără de a o fi făcut aceasta.

Iar *dacă ți-e rușine* ție creștine a-ți descoperi păcatele toate duhovnicului tău — care are datorința sfântă de a nu destăinui sau de a vorbi cuiva de cele auzite în scaunul spovedaniei — atunci să nu uiți! ci bine să-ți însemnezi că, *numai păcat ți-ai făcut* și ai înmulțit numărul greșalelor tale! Să nu uiți că, „în ceasul când va judecă D-zeu lumea“ vei stă și tu atunci înaintea Lui și toate faptele tale nemărturisite vor fi descoperite înaintea Domnului și a Ingerilor Săi. Mântuirea este acum aproape, atunci însă va fi cu neputință. Deci „se cade nouă a lucra până când este ziua“ adevărată până ce suntem în viață, „câci va veni noaptea“ — adevărată moartea — „când nimenea nu poate lucra“.

„Când se vor pune scaunele la judecată“ atunci rușinea ta creștine va fi mare, atunci frica și groaza te va cupinde, întocmai ca și pe bogatul din sfânta Evanghelie, carele rugă pe Avram zicând: „Părinte Avrame trimite pe Lazar ca să-și înmoaie degetul în apă și să-mi picure pe limbă, că mă chinuesc în văpaia aceasta“. Atunci i-se va răspunde și creștinului care n'a făcut mărturisirea completă și cuvințioasă: „Oare n'ai trăit tu destul pe pământ ca să ai timp de a-ți cerceta gândurile și faptele tale? N'ai avut tu acolo jos duhovnic căruia te puteai mărturisi cu încredere? Nu te-a îndemnat acela prin cuvintele! „Fiule! îndrăznește, spune toate câte apasă sufletul tău. Privește iubite icoana Bunului Isus, care te îndeamnă să nu te rușinezi, ză grăiești, să te acuzi tu pe tine însuși cu umilință, cu lacrimi de căință, să deslegi bae-rile faptelor tale ascunse“.

Iar eu zic azi fiecărui creștin: „Bagă seama, de nu vei face aceasta acum, când ușor poți primi iertarea, când duhovnicul ădănu-ți canon, îți dă medicina — leacul spre a te putea vindeca; fii atent că înaintea dreptului judecător nu va mai fi cine să aibă milă cu tine. Toate cele făcute aici la întunec, vor ieși acolo la iveală“.

Indemnuri pentru o mărturisire cuvințioasă sunt arătate în *Sfta Scriptură*. În *Test. V.* zice *însuși D-zeu* prin gura profetului *Ioil*: „Întoarceți-pă la mine cu toată inima voastră în ajunare, în plângere și lânguire, și rumpeți, iar nu vestmintele voastre...“ Pilde de adevărată căință ne arată Isus în *T. N.* în parabola „vameșului și a fariseului“ și în cea „a fiului rătăcit“, pe cari biserica atât de potrivit le-a așezat spre a fi cetite la evangeliile celor două dumineci dinaintea postului. Trebuie să ne pătrundă și pe noi acea căință ca și pe *fiul cel rătăcit* care zice: „Părinte! păcătuit-am la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău, ci fă-mă ca pe unul din argații tăi“. Iar *vameșul* a arătat durerea inimii lui prin purtarea sa, căci „de departe stând, nu îndrăzneă nici ochii săi către cer să-i ridice, ci-și bătea pieptul, zicând: D-zeule milostiv fii mie păcătosul!“³⁾ V'aș putea aduce și alte multe pilde ale sfinților Părinți, însă cred că sunt de ajuns acestea.

³⁾ Opul cit.

Importanța cea mare a *canonului* constă în următoarele. Creștinul după mărturisire primește un canon. Acesta este o *certare* de care o dă preotul, ca medic sufletesc, celui păcătos spre vindecare de boala păcatului.⁴⁾ Puterea sau *dreptul* acesta este *dat* de *însuși Isus Hristos* (conf. rugăciunea de deslegare la morți). L'a folosit Ap. *Pavel* față de un mare păcătos din orașul Corint, pe care a poruncit chiar a-l eschide din biserică, a-l predă satanei spre peirea trupului, cu scopul ca sufletul să se mântuiască. Prin aceasta ajungându-și scopul, în fine l'a deslegat.

Înainte de încheiere alfu folositor de a vă atrage luarea aminte că, o mare *greșală*, ba chiar păcat de moarte săvârșesc toți acei creștini, cari vin la sfânta spovedanie numai din obicei, fără de a face examenul conștiinței lor, despre care am vorbit. Unii ca aceștia retac păcatele lor din o rușine falsă și fariseică, din fătărnicie!

Ca mărturisirea să fie deplină și cuvințioasă, se mai recere ca atât duhovnicul, cât și penitenții se aibă *timp de ajuns*, ca fără grabă să-și poată face fiecare datorința sa. De aceea foarte potrivit ar fi și mult folos ar aduce taina spovedaniei pentru mântuirea sufletului, dacă ea s'ar face nu numai duminica dimineața — cum e pe unele locuri obicei — ci și în zilele de peste săptămână, cum e mai ales miercuri și vineri, când e prescriș de a se face Liturgia mai înainte sfințită a lui Grigorie Dialogul, apoi sâmbătă, iar duminica cei astfel mărturisii vor primi taina sfintei Cuminecături cu mai multă vrednicie.

Învățați-vă deci unul pe altul cuvintele acestea iubii ascultători! Celce știe mai mult să învețe pe cel care știe mai puțin. Dar mai ales este datorința voastră mamelor, de a sădi cuvintele mele în inimile fiilor voștri, pentruca de cu vreme să se obișnuiască a primi sfintele taine cu toată demnitatea. Căci părintele care nu va învăța pe fiii săi acestea, mare greșală va săvârși.

Celce are urechi de auzit, să audă! și să-și lipească inima sa de cuvintele acestea, căci cu adevărat „mai îndreptat“ va merge atunci fiecare dela sfânta biserică la casa sa. Amin.

Dr. Ioan Felea.

Ordonanța relativ la coacerea pânei.

La 20 Martie a intrat în vigoare următoarea ordonanță ministerială Nr. 649/15 M. E.

§ 1.

Întreprinderile, uzinele, prăvăliile, și singuraticii, cari se ocupă cu coacerea pânei și a altor produse de făină,—excepționând cazurile enumerate în § 5—pot întrebuiți la gălirea acestor produse, ori le pot lua în primire spre coacere, numai în cazul dacă făina de grâu sau de secară, sau amestecul acestora en făină de orz, respective aluatul conține cel puțin 50% făină de ecukuruz.

§ 2.

Este oprit a pune în vinzare pâne sau alte produse de făină coapte dacă conțin mai multă făină de grâu sau de secară, decât stabilește §-ul 1, excepție făcând cazurile enumerate sub § 5. Iar dacă pânea și produsele conform § 1 sunt mai grele de 50 grame, se pot pune în vinzare numai la 24 ore după terminarea coacerei.

⁴⁾ Op. cit.

§ 3.

Abateri dela dispozițiile §-lor 1 și 2, a stabilit ministrul internelor pentru astfel de localități, unde e lipsă de făină de cucuruz. In asemenea cazuri astfel trebuie folosită făina de grâu sau secară, ca in amestec să fie cel puțin 25% cartofi.

§ 4-

Dispozițiile relative la proporția amestecului din § 1 și 3 a făină de grâu, secară, orz și cucuruz, precum și cartofilor, le stabilește ministrul pe baza propunerii primului funcționar al municipiului pentru teritoriul întregului comitat sunt numai a unei părți, fiind obligătoare și pentru gospodăriile particulare.

§ 5-

Excepție de sub dispozițiile §§-lor 1 și 2 fac:

- 1) Produsele cofeățărilor, la a căror pregătire nu atinge făina 50% din totalul materiilor din cari se gătesc.
- 2) Produsele, cari se gătesc fără făină de grâu
- 3) Așa zisele jămști de apă, cari însă se pot coace numai odată la zi în timpul stabil în comune de primpretore. iar în orașe de consiliu pentru întreg teritoriul în mod unitar.
- 4) Produsele pentru spitaturi, locuri de recreare sau institute, cari îngrijesc de bolnavi și copii, comandate de medicii șefi în calitate și cantitate fixată.
- 5) Produsele comandate de comandamentele militare.

§ 6.

Ceice nesocotesc §§-ii 1—5 se fac vinovați de contravenție și sunt a se pedepsi în sensul §-ului 9 al legii L din 1914 cu reclusiune până la 2 luni și amendă în bani până la 600 cor.

Procedura în materia acestei contravenții aparține cercului de competență a autorităților administrative, ca judecătorii penale polițiale, iar pe teritoriul capitalei competenței poliției de stat.

Poșta redacției.

A. P. Ne pare bine de colaborare. Sunt atâtea subiecte pastorale cari se oferă a fi tractate acum când inimile sunt deschise pentru percepțiile religioase morale. Vine în numărul de Paști.

X. Binevenit, va apare după sf. sărbători. Apoi înainte cu cultivarea vieții interne sufleteste, căci acolo rezide religiositatea. Fără cultul intern cultul extern este chimval resonător.

CRONICA.

Deputații Sinodali. În districtul Consistorului din Arad s'au ales, *Arad:* Iosif Moldovan, Dr. Aurel Petrovici; *Radna:* Sava Raicu, Dr. Atanasiu Brădean; *Șiria:* Iuliu Grosșorean, Axentie Secula; *Giula:* Dr. George Popovici, Dr. Sever Ispravnic; *Chișineu:* Dr. Cornel Ardelean, Dr. Romul Velici; *B.-Ineu:* Dr. Cornel Iancu, Dr. Teodor Burdan; *Buteni:* Vasile Goldiș, Dr. Aurel Grozda; *Hălmațiu:* Petru Truția, Dr. Teodor Papp; *Timișoara:* Emanuil Ungurianu, Pavel Rotariu; *Vinga:* Dr. Aurel Cosma, Dr. Pompiliu Cioban;

B.-Comlôș: Dr. Nestor Oprean, Petru Băran; *Lipova:* Dr. Aurel Cioban, Dr. Constantin Missits; *Chisetău:* Dr. Gheorghe Adam, Dr. Aurel Cosma; *Birchiș:* Antoniu Mocsonyi, Petru Ionașiu.

Sinodul parohial român gr. or. din Budapesta. Duminecă în 7 Martie s'a întrunit la Budapesta, sub prezidiul P. Cuv. Sale Ghenadie Bogoevici, Sinodul parohial al comunei bisericești române gr. or. din capitală, iar notar al adunării a fost d-l N. Comșa, stud. în drep, abs de teologie. P. Cuv. Sa în discursul de deschidere a parentat în cuvinte miscătoare moartea fostului președinte al comitetului parohial: Dr. Gheorghe Serb, care dela înființarea parohiei a fost unul dintre cei mai zeloși membri ai bisericei. Membrii Sinodului prin ridicare în picioare au dat expresie doliului față de pierderea acestui fruntaș al coloniei române din Budapesta. S'a hotărât să se trimită văduvei o scrisoare de condolență și din partea sinodului. Domnul epitrop Gheorghe Radulescu, cetește raportul despre starea materială a bisericei și al fondului de zidire. Din raportul comitetului parohial pe anul trecut, reiese, că averea bisericei, într'un sigur an a crescut cu 3726 cor. Nu e mare suma aceasta, dar ținând seamă, că Budapesta nu este oraș cu multă populație românească, ci abea 65 de familii românești fac parte ca membrii ai parohiei — vom înțelege că o asemenea creștere de avere este un semn îmbucurător Dăm aici câteva cifre mult grăitoare: Avera economizată prin epitropie pentru fondul de zidire al bisericei este de 12.565 coroane 66 fileri. Fondul corului este 3040 cor. Inventariul Capelei: 4335 coroane 62 fil. Rezultatul colectei pentru fondul de zidire este 38.421 cor. 89 fileri. Subscrieri pentru acest scop ce mai sunt, de încasat: 17.834 cor. 50 fileri. Mai sunt apoi plasate diferite sume pe la băncile românești din provincie, pentru fondul de zidire al bisericei române. Mai adăugându-se acum și frumoasa sumă de 20.000 coroane lăsate de regretatul Gheorghe Serb iarăși pentru acest scop frumos — putem spune, că parohia română dispune acum de o avere ce se apropie de o sută de mii de coroane. Sinodul și-a exprimat mulțumirea protocolară vrednicului epitrop d-nului Gheorghe Radulescu, care dela înființarea parohiei a purtat în mod desinteresat și cu un zel vrednic de toată lauda socotelile bisericei, înregistrând an de an, tot mai multă avere cruțată și adunată din jertfa puținilor membri ai bisericei. La prezentarea socotelilor fondului de zidire al bisericii, unul dintre fruntașii Românilor din Budapesta, d-l Ioan *Kunidaky*, mare proprietar, a depus rata ultimă din suma scrisă pentru fondul de zidire al bisericii: 1000 coroane. Într'întreg sinodul a erupt în strigăte de „Să trăiască” la adresa donatorului. După reconstruirea comitetului parohial pe alți trei ani se încheie Sinodul, car este dovadă vie, că ce rezultate frumoase poate aduce voința firmă și însuflețireă pentru o cauză nobilă.

Pâne de pae. În Germania un învățat, cu numele Dr. Hans Friedenthal, a aflat modul a face pâne din pae, că acestea încă contin materii nutritoare: albuminoase, zahăr, scrobeală și sucrici vegetale. Profesorului amintit i-a suces, prin măcinare, să le sdrobiască și astfel făina de pae e bună a coace pâne din ea.

Chemarea sub arme a soldaților superarbitrați dela honvezi și gloate. Ministrul aprării țerii a dispus, ca toți acei soldați aparținători honvezimei și gloatelor, cari au fost chemați la serviciu dela mobilizare încoace și concediați la superarbitrare ca neapți, sunt a se chema

pe 1-ma Aprilie la trupele, cărora aparțin. Ceice și la această concentrare vor fi găsiți neapți de serviciu sunt a se trece fără altă superarbitrare în stare de neactivitate. Precum aflăm, toți acei ce vor fi concentrați pe baza acestei dispozițiuni la 1-ma Aprilie, vor primi chemări personale.

Concursuri.

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune sistemizat prin ordinul cons. cu Nr. 2248/914 lângă parohul Nestor Perumb din Tulca comitatul Bihar ppiatul Tinca cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă salariul fix de 800 cor. solvit pe pătrar ulterior de paroh și eventuala întregire dela stat votată pentru capelani.

Alesul va avea să se îngrijească de cvartir și va fi îndatorat a îndeplini toate funcțiunile parohiale, cari parohul nu și-le va rezervă pentru sine, fără a putea preluând măcar stole dela funcțiuni.

Parohia fiind de cl. I. dela reflectanți se poartă testimoniu de cl. I. și testimoniu de maturitate, conform §. 6. alinea 2. din regulamentul pentru parohii.

Reflectanții, recursurile lor provăzute conform regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, au să le subștearnă oficiului protopresbiteral al tractului Tinca în Măhkerék (Bihar m.) până în 15/28 aprilie 1915, prezentându-se în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din Tucla pentru a-și arăta desteritatea în celea rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopop.

—□—

1—3

Pentru ocuparea postului de capelan temporal, pe lângă veteranul paroh de 80 ani Gheorge Babric din Belinț, tractul Belințului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela Prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:
1. Uzufuctul dela 1/2 sesiune parohială, beneficiată de parohul mai sus numit, constătoare din peste 32 jughare.

Se obsearvă că pământul din această sesiuni este de clasa I.

2. Jumătate din stolele legale.

3. Eventual ajutor dela stat.

4. Jumătate din toate celelalte venituri împreunate cu postul de paroh din chestie.

Toate aceste venituri garantează o dotație anuală de cel puțin 1600 coroane.

Reflectanții la acest post trebuie să aibă ecalificație de clasa I. și petițiile concursuale, instruate cu documente necesare, au să le aștearnă comitetului parohial din Belinț, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț (Belenceze, Temes-megy); iar pe lângă observarea strictă a dispoziției din §-ul 33 a Regulamentului pentru parohii, sunt poștiți a se prezenta într'o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Belinț, spre a și arăta desteritatea în cântare și lipie, eventual în predică și în celebrarea serviciului dumnezeesc.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pe baza concluzului Nr. 138/1915 a Venerabilului Consistor diecezan, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din Groși (Garassa) cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

1. O sesiune parohială, parte la deal, parte șes, o parte arătură, iar alta parte fânaș.

2. Casa parohială, constătoare din 2 odăi și cuină și grădină de legume.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

Alesul va suportă singur toate dările publice după venitul parohial.

Parohia este de clasa a II-a, dar întrucât nu s'ar prezenta recurenți ecalificați pentru această clasă, se admit și recurenți cu clasificație pentru parohii de clasa a III-a.

Recursurile, adresate comitetului parohial din Groși, ajustate regulamentar, sunt a se subșterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr.-or. român din Mariaradna. Reflectanții vor avea a se prezenta în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Groși (Garassa) din ședința comitetului parohial ținută la 1/14 ian. 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiterul Radnei.

—□—

3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericești (potire, disc, ste-luță, cruci, candelă, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Căițe (căciuli) preoțești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

Potcapia, din catifea 7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.